

UNITAT 2

VIATGE AL PASSAT

CONTINGUTS

LÈXICS

- Civilitzacions antigues: ibers, romans, època medieval.
- Edificacions de civilitzacions antigues: circ, teatre, aqüeducte, fòrum, calçada de pedra, castell, catedral, carrers estrets, casa senyorial, etc.
- Elements de les fires medievals: banderes, joglars, jocs malabars, comedians, faquirs contorsionistes, dimonis banyuts, etc.
- Ciutats valencians amb història: Sagunt, Morella, Almoradí, Peníscola, Xàtiva.
- Oficis del passat: guerrer, senador, cavaller, donzella, arqueòleg.

MORFOLÒGICS I ESTRUCTURES

- Nom: gènere i nombre.
- Noms concrets i abstractes.
- Determinants: articles, demostratius, possessius.
- Concordança de l'adjectiu.
- Els temps verbals (II): haver de + infinitiu.
- Oració i paraula.

SONS I ORTOGRAFIA

- Síl·laba tònica.
- Palatals j, g, tj, tg.
- Regles d'accentuació (I).
- Signes de puntuació: punts, comes, punt i coma.
- Apòstrof.
- Contraccions: del, al, pel, cal.

LECTOESCRITURA

- Mots, expressions i frases relacionades amb el camp lexicosemàntic.
- Informació sobre parcs temàtics medievals en l'oficina d'informació i turisme.
- Textos expositius sobre jaciments arqueològics i monuments històrics: les parts d'un castell.
- Textos literaris: poema «Paraules al vent» de Joan J. Ponsoda.

MATERIALS

- Cd de recursos sonors.
- Activitats de reforç i d'ampliació.
- Avaluacions.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

Els objectius i els continguts d'aquesta unitat didàctica contribueixen a l'assoliment de les competències bàsiques següents:

Competència en comunicació lingüística

- ✓ Comprendre textos orals i escrits amb seqüències conversacionals i expositives: els diàlegs de la colla de 6é sobre el nostre passat, la sol·licitud d'informació sobre parcs temàtics medievals a l'oficina d'informació i turisme, els jaciments arqueològics i els monuments històrics, etc.
- ✓ Fomentar el gust i l'interès per participar en situacions de comunicació oral: escolta atenta, entonació i pronunciació adequades, discurs ordenat i coherent, respecte del torn de paraula, control de la impulsivitat, fórmules de cortesia, ús d'un llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diferències.
- ✓ Desenvolupar habilitats de diàleg en situacions d'aprenentatge compartit: l'origen històric de la teua localitat.
- ✓ Adquirir vocabulari referent al centre d'interès treballat en la unitat: les civilitzacions antigues i els elements arquitectònics, culturals, laborals i artístics que en són característics.
- ✓ Memoritzar i reproduir, individualment i en grup, textos literaris i no literaris adequats al nivell educatiu i pròxims als seus gustos i interessos, prèviament escoltats o llegits en diferents formats.
- ✓ Conèixer i valorar textos literaris com a font de comunicació, de plaer, de joc, d'entreteniment, de coneixement d'altres mons, temps i cultures i identificar, expressions específiques de la terminologia literària, les característiques formals dels textos poètics, mentre participa en activitats de lectura, audició col·lectiva, recitat i dramatització.
- ✓ Usar estratègies per a la comprensió lectora: abans de la lectura (anticipar hipòtesi a través d'informació paratextual contextualitzada i abstracta, establir els objectius de la lectura, analitzar l'estructura del text i la seua tipologia); durant la lectura (inferir elements contextuals no citats); i després de la lectura (reconèixer la intenció de l'autor i confeccionar mapes conceptuals).
- ✓ Interpretar, de forma autònoma, reflexiva i dialogada amb l'ajuda dels seus companys, textos de l'àmbit escolar i social, anticipar i reformular hipòtesis, inferir elements contextuals no explícits, identificar la tipologia del text i exposar les seues conclusions personals sobre el contingut i la intenció de l'autor.
- ✓ Presentar la informació per mitjà d'un text utilitzant adequadament la normativa ortogràfica i gramatical, els connectors, amb especial atenció als signes de puntuació, cos i estil de la jerarquia de la informació, títols, subtítols, imatges, paraules clau, exemples, etc.
- ✓ Aplicar els coneixements sobre els elements bàsics del sistema lingüístic adequats al nivell educatiu, adquirits per mitjà d'un procés de reflexió individual i col·lectiva, per a interpretar, elaborar i revisar textos detectant errors i resolent dubtes, amb la supervisió d'un adult i la col·laboració dels seus companys.
- ✓ Participar activament i autònomament en l'avaluació, autoavaluació i coavaluació de produccions escrites, tant pròpies com dels altres, amb consulta o sense de models i guies.

Competència matemàtica i

competències bàsiques en ciència i tecnologia

- ✓ Realitzar observacions per a desenvolupar la curiositat i l'esperit crític.
- ✓ Posar en pràctica processos de raonament i de desenvolupament de l'atenció en activitats que requereixen la relació, la classificació i l'associació mots.
- ✓ Utilitzar els conceptes espacials i temporals bàsics en situacions reals, com ara localitzacions i classificacions històriques.
- ✓ Expressar de viva veu i per escrit expressions numèriques relacionades amb el centre d'interès.

Competència digital

- ✓ Desenvolupar una actitud oberta, responsable i crítica davant

les aportacions de les noves tecnologies (continguts, jocs d'entreteniment...).

- ✓ Desenvolupar la comprensió i l'expressió de textos relacionats amb els mitjans de comunicació digital, com ara els missatges de xat Whatsapp, els blogs i les pàgines webs infantils i juvenils.
- ✓ Desenvolupar habilitats per a buscar, seleccionar i comunicar informació mitjançant l'elaboració de textos per a un blog.
- ✓ Participar en equips de treball per a construir un producte o tasca col·lectiva, compartir informació i continguts digitals de forma oral o escrita, amb un llenguatge no discriminatori, utilitzar ferramentes de comunicació TIC i entorns virtuals d'aprenentatge.
- ✓ Usar les eines més comunes de les TIC per a conversar amb la resta del grup amb la finalitat de planificar el treball, aportar idees constructives pròpies, comprendre les idees alienes, etc., compartir informació i recursos i construir un producte o meta col·lectius.
- ✓ Organitzar i representar el text de forma creativa utilitzant ferramentes digitals d'edició i presentació senzilles que permeten incloure text amb format caràcter (font, grandària, negreta, subratllat, cursiva, etc.), la manipulació bàsica d'imatges (translació, rotació i escalat) i/o àudio/vídeo.
- ✓ Emmagatzemar la informació digital per mitjà d'aplicacions de gestió de la informació (explorador d'arxius) i serveis en xarxa (per exemple, l'entorn virtual d'aprenentatge), seguint un esquema de classificació senzill.

Competència aprendre a aprendre

- ✓ Reflexionar sobre què i com s'ha après formulant qüestions entorn el tema centre d'interès.
- ✓ Desenvolupar habilitats per a obtenir informació –individualment o en grup– entorn la realització d'un projecte d'aprenentatge col·lectiu i molt gratificant, com ara les entrevistes i les exposicions orals i escrites entorn la redacció d'un text: la descripció de la nostra població des d'una perspectiva històrica.
- ✓ Adquirir habilitats per a comunicar els resultats del treball realitzat.
- ✓ Interpretar les demandes de les tasques d'aprenentatge, mantenir la concentració mentre les realitza, mostrar perseverança i flexibilitat davant dels reptes i dificultats, esforçar-se i mantindre la calma i la motivació, intentar resoldre els dubtes pels seus mitjans fer-se preguntes i buscar ajuda si la necessita.

Competències socials i cíviques

- ✓ Comprendre la realitat social en què es viu: les civilitzacions antigues que han existit en el lloc on vivim, els costums i les tradicions ancestrals.
- ✓ Aprendre codis de conducta per a distintes situacions: posar-se en el lloc de l'altre i comprendre el seu punt de mira, practicar normes de convivència.
- ✓ Aprendre a comunicar-se amb els altres i comprendre el que aquests transmeten.
- ✓ Valorar els interessos individuals i de grup.

Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor

- ✓ Conèixer la manera de presentar una faena ben acabada tenint en compte uns terminis establerts.
- ✓ Assolir hàbits de treball cooperatiu aportant idees, plantejant reptes, buscant solucions i duent-les a la pràctica.

Consciència i expressions culturals

- ✓ Localitzar en el mapa del país nom de la localitat que han d'endevenar als missatges de Whatsapp.
- ✓ Mostrar una actitud oberta i respectuosa cap a les diferents manifestacions culturals i artístiques del patrimoni dels pobles.
- ✓ Mostrar interès per utilitzar el valencià en els usos personals i per a tota funció comunicativa.

2 VIATGE AL PASSAT

EN MARXA L'ESCOLA AL CARRER QUÈ EN SAPS, DE...? FIXAT COM SONA CLIPS DE LLENGÜA ARA ET TOCA A TU

1 Miquel farà prompte el seu primer concert a la banda. Escolta el que ens conta.

Estic una mica nerviós perquè el proper cap de setmana m'estrene amb la banda de música. Fem un concert en un teatre romà.

En un teatre romà? Doncs deu estar tot en ruïnes, no? I com t'has de vestir? Amb armadura i casc, o què?

Noooo! L'estiu passat vaig anar amb ma mare a visitar un teatre romà prop de València i l'havien reconstruït. No tots els monuments de l'antiguitat estan en ruïnes.

Es cert. Jo, l'any passat, quan anava amb mon pare de viatge, vaig veure la reconstrucció d'una ciutat antiga. Era al capdamunt d'una muntanya altíssima al Perú, a l'Amèrica del Sud!

I també he estat en un poble medieval que es conserva quasi com en l'edat mitjana.

Es clar que no domine gens aquest tema, però em resulta molt interessant. Què us sembla si el proposem per al pròxim tema del blog? I fins i tot podríem suggerir a la mestra algun lloc per a una excursió.

2 Llig la conversa i els missatges de la tauleta tàctil d'Altana i respon.

Marc: Jo vaig anar a un jaciment ibèr, prop d'Alacant! Per cert, els ibers van viure abans o després dels romans?

Altana: Al poble de mon pare hi ha les ruïnes d'un castell. M'hauria agradat viure allí.

Pilar: El meu germà ha estat en un parc temàtic i hi ha fet reproduccions de moltes ciutats antigues sense haver de viatjar-les.

Niko: Miquel, em podries ajudar? M'han dit que actú hi ha una ciutat en ne caldrà el Cristians. Saps quina ciutat és?

Miquel: Sabeu què és un topònim?

3

Objectius

- Verbalitzar el contingut de les il·lustracions i els textos de presentació creant un precedent i una expectativa suggeridora.
- Reproduir determinades frases del diàleg mitjançant el suport auditiu i visual.
- Respondre preguntes bàsiques –del tipus sí/no–, de dues alternatives (una de les quals és igual o quasi igual en castellà) i d'afegir una paraula o un sintagma curt que implique la comprensió global de l'argument.
- Participar en activitats que afavoreixen la interrelació amb els companys i companyies de la classe: la reflexió a propòsit de monuments i ruïnes que ens reporten a vol conèixer detalls sobre nostre passat com a poble.
- Comprendre el sentit global de textos orals identificant les idees exposades pels interlocutors.
- Exposar opinions i informacions entorn del centre d'interès: elements i vestigis que ens trasllades a civilitzacions antigues, com ara els ibers, els romans i l'època medieval.
- Identificar en textos orals el tema, el destinatari, el propòsit del missatge i la intenció de l'emissor.
- Familiaritzar-se amb l'ús d'aplicacions informàtiques per a l'elaboració i presentació de textos relacionats amb el centre d'interès.

Descripció de les activitats

1 Miquel farà prompte el seu primer concert a la banda. Escolta el que ens conta.

- a) Demanarem als alumnes que senten l'àudio per a saber què ens conten els personatges que hi intervenen i el tema del blog d'aquesta unitat.

Els direm que paren atenció especial en la motivació i en l'interès del tema: qui serà l'encarregat de preparar el blog d'aquesta unitat i per què. Per exemple, Niko proposa que el tema del blog siga investigar sobre el passat i planteja la possibilitat d'anar d'excursió a algun lloc que ens parle del nostre passat.

–Miquel: *Estic una mica nerviós perquè el proper cap de setmana m'estrene amb la banda de música. Fem un concert en un teatre romà.*

–Niko: *En un teatre romà? Doncs, deu estar tot en ruïnes, no? I com t'has de vestir? Amb armadura i casc, o què?*

–Aitana: *Noooo! L'estiu passat vaig anar amb ma mare a visitar un teatre romà prop de València i l'havien reconstruït. No tots els monuments de l'antiguitat estan en ruïnes.*

–Ivan: *Es cert. Jo, l'any passat, quan anava amb mon pare de viatge, vaig veure la reconstrucció d'una ciutat antiga. Era al capdamunt d'una muntanya altíssima al Perú, a l'Amèrica del Sud!*

–Aitana: *I també he estat en un poble medieval que es conserva quasi com en l'edat mitjana.*

–Niko: *Es clar que no domine gens aquest tema, però em resulta molt interessant. Què us sembla si el proposem per al pròxim tema del blog? I fins i tot podríem suggerir a la mestra algun lloc per a una excursió.*

- b)** Podem aprofitar per recordar viatges que va fer Ivan el curs anterior (llibre de 5é), especialment el del Perú, on hi ha moltes restes arqueològiques.
- c)** Per últim, els alumnes reproduiran de viva veu el diàleg que mantenen els personatges ajustant-se als patrons sonors, accentuals, rítmics i d'entonació adients.

2

Llig la conversa i els missatges de la tauleta tàctil d'Aitana i respon.

- a)** Demanarem als alumnes que lligin els missatges de la tauleta tàctil i que, amb la informació del diàleg, responguen oralment les preguntes següents, relacionades amb els gustos i els interessos dels personatges..
- b)** També hauran d'endevinar el nom de la ciutat on se celebra la festa i després anar al mapa que hi ha al final del quadern i anotar-hi el nom del poble i de la festa.
 - a) Has anat mai a un teatre o circ romà?
 - b) Has visitat un jaciment arqueològic?
 - c) Al teu poble o en algun altre del voltant, hi ha cap castell?
 - d) Saps quina llengua parlaven els romans?
 - e) Coneixes algun parc temàtic? Has estat mai en algun?
 - f) Has vist ciutats del passat en aquell parc? Quines?
 - g) Saps a quin poble es refereix Marc? En descobrir-ho, vés al mapa que hi ha al final del quadern i anota-hi el nom del poble i de la festa.

Solucions:

Activitats de resposta oberta. Amb tot, pararem atenció especial a la pregunta g, corresponent al joc.
La resposta és «les festes de moros i cristians d'Alcoi».

Tot seguit, realitzarem les activitats del QUADERN DE TREBALL.

2 VIATGE AL PASSAT

EN MARXA

1 Aitana ha reboticat les notes de les coses que ha estat investigant. Ajuda-la a unir les dues meitats de les definicions i copia-les davall.

Armadura → Edifici o conjunt d'edificis fortificats i protegits situats generalment en un lloc elevat o en el punt dominant d'una població.

Castell → Lloc on es guarden i s'exposen objectes procedents de jaciments arqueològics.

Museu → Persones d'un poble preromà localitzat, sobretot, a la Mediterrània ibèrica.

Ibers → Objecte de ferro adaptat al cos per protegir-lo.

• Armadura _____

• Castell _____

• Museu _____

• Ibers _____

2 Seguint l'exemple de dalt, defineix amb les teues paraules els termes que apareixen baix; cal que ho facis amb els mots:

• Llança _____

• Teatre romà _____

• Jaciment _____

• Romans _____

3 Ara busca les paraules al diccionari i comprova si has encertat la definició o si t'hi has acostat.

4 Com trobes que devien vestir els habitants de les civilitzacions antigues? Describe el personatge que més t'agrada.

DONA IBERA

GUERREROS ROMÀ

PERSONATGES MEDIEVAIS

1 Aitana ha reboticat les notes de les coses que ha estat investigant. Ajuda-la a unir les dues meitats de les definicions i copia-les davall

Solucions:

- Castell → Edifici o conjunt d'edificis fortificats i protegits, emplaçat generalment en un lloc elevat o en el punt dominant d'una població.
- Museu → Lloc on es guarden i s'exposen objectes procedents de jaciments arqueològics.
- Ibers → Persones d'un poble preromà, localitzat sobretot a la Mediterrània ibèrica.
- Armadura → Objecte de ferro adaptat al cos per protegir-lo.

2 Seguint l'exemple de dalt, defineix amb les teues paraules els termes que apareixen baix; cal que ho facis amb els mots:

En aquesta activitat els presentem un tipus d'estructura que els mostre com definir un objecte a partir d'una mateixa estructura. Partirem de les categories següents: què és?; com és?; per a què s'utilitza?

Solucions:

- Activitat de resposta oberta. Tot i amb això, oferim una possible definició:

Llança → Objecte de ferro allargat i que talla, usada com a arma durant la lluita.

Teatre romà → Edifici amb graderies i escenari destinat per a fer representacions teatrals.

Jaciment → Emplaçament on es troben restes d'objectes o edificis del passat.

Romans → Civilització que va viure a l'antiga Roma.

3 Ara busca les paraules al diccionari i comprova si has encertat la definició o si t'hi has acostat.

L'objectiu d'aquesta activitat és aprendre a cercar i interpretar informació fent ús del del diccionari, ja siga digital o en paper.

4

Com trobes que devien vestir els habitants de les civilitzacions antigues? Descriu el personatge que més t'agrade.

Activitat de resposta oberta. No obstant això, suggerim que els alumnes es fixen per exemple en la roba que duen, en la llargària dels vestits, el tipus de calçat, la manera com van vestits els hòmens, etc.

Per últim, podem demanar-los que comparen la roba dels personatges amb les vestimentes actuals i que parlen sobre com ha evolucionat el vestit.

Adquisició de les competències LOMQE

- Competència lingüística
- Competència digital
- Aprendre a aprendre
- Competències socials i cíviques
- Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor
- Consciència i expressions culturals

2 VIATGE AL PASSAT
L'ESCOLA AL CARRER

1 Ivan i Niko van cap a l'oficina de turisme per informar-se sobre el tema. Escolta què diuen.

He pensat que, per informar-nos sobre el parc temàtic del qual ens ha parlat Pilar, podríem anar a l'oficina de turisme.

Bona idea. Així també podem demanar per llocs interessants per a fer excursions.

Ivan: Bon dia. Ens pot donar informació, per favor?

Xica: És clar. Què voleu saber?

Ivan: Estem interessats a veure ciutats antigues i ens han dit que, si anem a un parc temàtic, allà podrem veure una representació de moltes d'aquestes ciutats. És cert això?

Xica: Sí; de tota manera, si el que voleu és veure ciutats antigues, us recomane que aneu a una ciutat de debò. Ací en tenim una bona representació.

Niko: Ah, sí? I on paren?

Xica: Què voleu veure? Castells? Teatres i monuments romans? O jaciments i excavacions iberes?

Ivan: No ho sabem. Ens interessa tot. Pot explicar-nos-en una mica més?

Xica: Podeu triar entre les excavacions de la ciutat ibera de l'Alcúdia a Elx, el teatre romà de Sagunt, els pobles medievals de Morella i de Peníscola o entre un bon grapat de pobles amb castells repartits per totes les comarques valencianes.

Ivan: Serà millor que ens done els fullets informatius i ho consultarem amb els companys de la classe. Moltes gràcies.

2 Després d'escoltar la conversa dels amics de 6è, podeu llegir-la i representar-la en grups.

3 Finalment cada grup pot simular que aneu a l'oficina de turisme a buscar informació sobre qualsevol lloc que us interessen; podeu inventar una conversa similar, seguint el model.

18

Objectius

- Llegir amb fluïdesa i entonació adequada el diàleg de Niko i Ivan amb la xica de l'oficina d'informació i turisme assumint els papers dels protagonistes que participen en la narració.
- Expressar de viva veu i amb fluïdesa i pronunciació adequades la informació continguda en les entrevistes: l'oficina d'informació turística i el museu.
- Identificar els elements característics d'un castell medieval.
- Organitzar diàlegs desordenats basant-se en el context conversacional.
- Utilitzar les tecnologies de la informació com a instrument de treball per a localitzar, seleccionar i organitzar la informació: les parts d'un castell medieval.

Descripció de les activitats

1 Ivan i Niko van cap a l'oficina de turisme per informar-se sobre el tema. Escolta què diuen.

- Ivan: *He pensat que, per informar-nos sobre el parc temàtic de qual ens ha parlat Pilar, podríem anar a l'oficina de turisme.*
- Niko: *Bona idea. Així també podem demanar per llocs interessants per a fer excursions.*
- Ivan: *Bon dia. Ens pot donar informació, per favor?*
- Xica: *És clar. Què voleu saber?*
- Ivan: *Estem interessats a veure ciutats antigues i ens han dit que, si anem a un parc temàtic, allà podrem veure una representació de moltes d'aquestes ciutats. És cert això?*
- Xica: *Sí; de tota manera, si el que voleu és veure ciutats antigues, us recomane que aneu a una ciutat de debò. Ací en tenim una bona representació.*
- Niko: *Ah, sí? I on paren?*
- Xica: *Què voleu veure? Castells? Teatres i monuments romans? O jaciments i excavacions iberes?*
- Ivan: *No ho sabem. Ens interessa tot. Pot explicar-nos-en una mica més?*
- Xica: *Podeu triar entre les excavacions de la ciutat ibera de l'Alcúdia a Elx, el teatre romà de Sagunt, els pobles medievals de Morella i de Peníscola o entre un bon grapat de pobles amb castells repartits per totes les comarques valencianes.*
- Ivan: *Serà millor que ens done els fullets informatius i ho consultarem amb els companys de la classe. Moltes gràcies.*

a) L'objectiu d'aquesta secció és presentar models orals de conversa en situacions reals perquè després els alumnes puguin reproduir-les en contextos semblants.

Es pretén així mateix potenciar l'oratòria, a través de l'escenificació de situacions de la vida quotidiana.

b) És convenient començar la sessió advertint els alumnes que escoltaran una conversa al carrer. Farem l'audició amb el llibre tancat, per centrar l'atenció i fomentar l'escolta activa.

Després d'escoltar l'àudio la primera vegada encetarem un torn de paraula amb els alumnes amb preguntes del tipus:

- Quants personatges apareixen en l'entrevista?
- A partir de la veu, podeu endevinar si són majors o menuts o l'edat que tenen?
- Heu comprés totes les paraules?
- De quin tema es parla a l'entrevista?
- On creieu que està feta?
- Estan parlant en un llenguatge seriós o de forma més col·loquial?
- Hi ha alguna expressió que ens faci pensar que és una entrevista seriosa?
- Què opinen els entrevistats sobre el tema?
- Etc.

2

Després d'escoltar l'entrevista d'Ivan, llegiu-la i representeu-la en grups de cinc.

La finalitat de l'activitat és memoritzar algunes de les estructures orals que els proposem com a model, perquè puguin generalitzar-les en l'activitat 3.

Els alumnes llegiran l'entrevista i en faran una lectura dramatitzada per personatges. Ens assegurarem que en facen una bona entonació i que respecten els signes ortogràfics del text.

3

Finalment cada grup pot simular que aneu a l'oficina de turisme a buscar informació sobre qualsevol lloc que us interesse; podeu inventar una conversa similar, seguint el model.

Tot seguit, realitzarem les activitats del QUADERN DE TREBALL.

L'ESCOLA AL CARRER

1 Aitana i els amics han anat a un museu per aconseguir informació sobre una exposició; la conversa, però, s'ha desbaratat. Numera-les ordenadament i llegiu-les per grups.

☐ -Bon dia, voldríem informar-nos sobre les exposicions guiades per a col·legis.

☐ -Bé, ja ho consultarem amb la resta de companys. Moltes gràcies i adéu.

☐ -Genial. És la que volem. I quan serà?

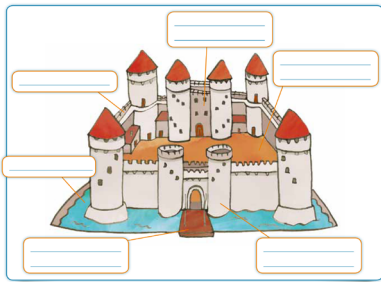
☐ -En tenim una sobre el circ romà i una altra sobre la localització dels castells a les comarques valencianes.

☐ -Del 10 de novembre fins al 30 de gener.

☐ -Aleshores us interessa més la de romans perquè es fa una representació en la qual alguns es vesteixen de romans i actuen com si fossen al circ.

☐ -Ens agradaria que tinguera tallers.

2 Aitana s'ha emportat també el fullet informatiu de l'exposició sobre els castells. Ets capaç d'escriure el nom de les parts del castell escoltant la informació que ens contem?

- 1 Aitana i els amics han anat a un museu per aconseguir informació sobre una exposició; la conversa, però, s'ha desbaratat. Numera-les ordenadament i llegiu-les per grups.

Solucions:

1. Bon dia, voldríem informar-nos sobre les exposicions guiades per a col·legis.
2. En tenim una sobre el circ romà i una altra sobre la localització dels castells a les comarques valencianes.
3. Ens agradaria que tinguera tallers.
4. Aleshores us interessa més la de romans perquè es fa una representació en la qual alguns es vesteixen de romans i actuen com si fossen al circ.
5. Genial. És la que volem. I quan serà?
6. Del 10 de novembre fins al 30 de gener.
7. Bé; ja ho consultarem amb la resta de companys. Moltes gràcies i adéu.

- 2 Aitana s'ha emportat també el fullet informatiu de l'exposició sobre els castells. Ets capaç d'escriure el nom de les parts del castell escoltant la informació que ens contem?

Solucions, d'esquerra a dreta: pont llevadís, fossat, muralla, torre de l'homenatge, plaça d'armes, torre de vigilància

Adquisició de les competències LOMQE

- Competència lingüística
- Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia
- Competència digital
- Aprendre a aprendre
- Competències socials i cíviques
- Sentit d'iniciativa i sentit emprenedor
- Consciència i expressions culturals

QUÈ EN SAPS, DE... LES CIVILITZACIONS ANTIGUES? LLIBRE DE L'ALUMNE (pàg. 19)

QUÈ EN SAPS, DE... LES CIVILITZACIONS ANTIGUES?

1 Per investigar sobre el tema, Niko ha demanat ajuda a alguns amics. Llig la informació que li han enviat.

LES CIUTATS IBERES
A Elx tenim el jaciment arqueològic de l'Alcúdia, que en llatí significa "el tossal", on es poden veure les restes de diferents pobles que han viscut en terres valencianes. Per exemple, tenim restes dels ibers, que van viure entre els segles VI aC i el II dC, és a dir, fa més de 2000 anys!
Els ibers construïen les seues ciutats al cim d'un tossal i la resta de cultures posteriors (romans, àrabs) es van establir al mateix lloc. Els ibers, eren fonamentalment agricultors i ramaders. Viuen en pobles que construïen envoltats d'una muralla, amb cases fetes de pedra i argila. En aquest jaciment de l'Alcúdia es va fer una de les troballes més importants de la cultura ibera: la Dama d'Elx.
La Dama d'Elx és un bust de pedra que es creu representa una divinitat femenina. Té al darrere un forat, potser per a guardar hi objectes sagrats.
L'Alcúdia és un lloc molt interessant de visitar en podeu veure el jaciment arqueològic i un museu.
Martina

LES CIUTATS ROMANES
Després d'haver fet el concert al teatre romà de Sagunt, he descobert moltes coses sobre l'antiga Roma.
Els romans van ocupar el nostre territori el segle II aC. Eren grans arquitectes i constructors i van dissenyar ciutats amb tot tipus d'edificis: temples, palaus, aqueductes per a dur aigua a les poblacions, ponts, calçades de pedra i cases al voltant d'una plaça central o forum.
Era una societat molt estructurada que considerava que l'oci i la cultura eren molt importants; per això van construir teatres, anfiteatres i cirques. La cultura romana ens va portar la llengua llatina, d'on ve la nostra llengua, el francès, el flamenc, el francoprovençal, l'italià, el romanès, el retoromànic, el suabi.
El teatre romà de Sagunt és una mostra de l'arquitectura romana. Actualment està reconstruït i s'utilitza per a espectacles culturals. Com el concert que hem fet allà mateix!
Miquel

LES CIUTATS MEDIEVALS
La meua ciutat, Morella, és una mostra excepcional de com eren les ciutats medievals. Morella és al capdamunt d'un tossal i, encara més amunt dominat-hi ho tot, hi ha un castell impressionant. L'estructura una muralla sòlida i molt grossa, conservada en prou bon estat.
Els que vivien allà tenien la sort de caminar per carrers estrets i antics i de jugar entre palaus, esglésies i cases sorrejades de pedra. Els carrers medievals ens condueixen al centre de la ciutat on se troba l'ajuntament, un edifici del segle XIV que ha sigut testimoni d'esdeveniments històrics molt importants per a tots els valencians. Morella ha rebut el premi Europa Nostra a la recuperació arquitectònica del patrimoni.
Amb una mica d'imaginació ens podem sentir com a cavallers i dames medievals cantant d'un tornament...
Joanquim

2 Per saber-ne més, pots investigar en aquests webs:
http://www.alcudia.ua.es/video_yacimiento.jpg
<http://www.morella.net/morella/conocenos/turismo>
<http://blogs.utec.cat/sauvedracineque/els-romans/>

Objectius

- Llegir i interpretar textos escrits relacionats amb el centre d'interés: les civilitzacions ibera, romana i medieval.
- Enriquir el vocabulari amb el nom de les diferents edificacions arquitectòniques construïdes per civilitzacions del passat.
- Gaudir amb el descobriment del nostre passat a partir d'exemples concrets com ara l'Alcúdia d'Elx, el teatre romà de Sagunt o la ciutat medieval de Morella.
- Identificar l'època en què existiren les diferents civilitzacions i conèixer amb relativa exactitud la datació cronològica.
- Exposar opinions i informacions entorn el centre d'interés: les petjades i les vestigis actuals de les civilitzacions antigues en el medi més immediat.

Descripció de les activitats

1 Per investigar sobre el tema, Niko ha demanat ajuda a alguns amics. Llig la informació que li han enviat.

- a) Lectura col·lectiva dels textos sobre les ciutats del passat. Recomanem que hi participe tot l'alumnat: cada alumne pot llegir un paràgraf.
- b) Verbalització de les lectures amb preguntes com ara:
 - Prop de la vostra localitat hi ha alguna ciutat antiga o unes restes arqueològiques?
 - Heu estudiat en «Socials» les civilitzacions antigues (els romans, els ibers, etc.)? Què en recordeu?
 - Sabeu qui són els arqueòlegs? A què es dediquen o què estudien?
 - Heu visitat mai algun museu arqueològic? On es trobava? Què hi havia?
 - Quina civilització va habitar abans la península ibèrica, els romans o els ibers?
 - Els teatres són d'origen romà o medieval?
 - Quina llengua es parlava a l'antiga Roma? Sabeu quines altres llengües, a banda del valencià i el castellà, provenen del llatí?
 - De quina època són els castells i per a què es construïen?

2

Per saber-ne més, pots investigar en aquests webs:

Facilitem unes pàgines web perquè els alumnes puguin aprofundir més en el tema. Aquesta activitat es podrà practicar a casa o a l'aula d'informàtica en cas que siga possible.

http://www.laalcudia.ua.es/video_yacimiento.jsp

<http://www.morella.net/morella/conocenos/turismo>

<http://blocs.xtec.cat/saavedracinque/els-romans/>

Tot seguit, realitzarem les activitats del QUADERN DE TREBALL.

2 VIATGE AL PASSAT

QUÈ EN SAPS, DE... LES CIVILITZACIONS ANTIGUES?

1 Completa les frases amb la informació dels textos.

a) A Elx tenim el jaciment arqueològic de l'Alcúdia, que significa en àrab _____.

b) Els ibers van viure en aquestes terres durant els segles _____ dC. Eren fonamentalment _____.

c) La Dama d'Elx és un bust de pedra que es creu que representa una femení i té al darrere un forat, potser, per a guardar-hi _____.

d) Els romans van ocupar el nostre territori el segle _____ dC. Eren grans _____.

e) La cultura romana ens va portar la _____, d'on ve la nostra llengua.

f) El teatre romà de Sagunt ha estat reconstruït i s'utilitza per a _____.

g) La ciutat de Morella està construïda damunt un _____ i presidida pel _____ que ho domina tot. Està tota envoltada de _____.

2 Les construccions següents pertanyen a les ciutats romanes o a les ciutats medievals. Podries col·locar cada paraula al seu lloc?

teatres • palaus • castells • esglésies • aqüeductes • temples
cases senyorials • fòrum • amfiteatres • muralles

3 Per respondre el missatge de Mercé, Aitana ha buscat informació sobre quines cultures són anteriors i quines posteriors. Escolta el que en diuen i escriu a la línia del temps de baix el nom de la cultura.

Anterior	Posterior
s. VII fins al s. II-I aC	any 218 aC (s. III aC) fins l'any 476 (s. V)
s. VIII dC (aproximadament, l'any 711) fins al s. XIII	

1 Completa les frases amb la informació dels textos

Solucions:

- a) tossal
- b) VI aC i II després dC. Agricultors i ramaders
- c) divinitat femenina, objectes sagrats
- d) segle II aC, arquitectes i constructors
- e) llatina
- f) espectacles culturals
- g) tossal, castell, muralles

2 Les construccions següents pertanyen a les ciutats romanes o a les ciutats medievals. Podries col·locar cada paraula al seu lloc?

Solucions:

Romanes: teatres, aqüeductes, temples, fòrum, amfiteatres

Medievals: palaus, castells, esglésies, cases senyorials, muralles

3 Per respondre el missatge de Mercé, Aitana ha buscat informació sobre quines cultures són anteriors i quines posteriors. Escolta el que en diuen i escriu a la línia del temps de baix el nom de la cultura.

Solucions: ibers, romans, musulmans

Adquisició de les competències LOMQE

- Competència lingüística
- Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia
- Competència digital
- Aprendre a aprendre
- Consciència i expressions cultural

VIATGE AL PASSAT

FIXA'T COM SONA

UN CALaix DE SONS, LLETRES, PARAULES I HISTÒRIES

1 UNA CAPSETA BLANCA QUE S'OBRI I NO ES TANCA. Buscant llocs interessants per fer una excursió, els nostres amics han trobat aquest poema. Escolteu-lo, llegiu-lo i reciteu-lo a classe.

PARAULES AL VENT

De dalt a baix,
de Nord a Sud,
i de Llevant a Ponent,
paraules al vent!

Del Penyalgosa a Vinaròs,
del Càstig a València,
de la Plana al Vinalopó,
de la Costera al Palància,
d'Altana a Creixell,
paraules al vent!

Del Viqueir i el Tíria,
per Altea i Bèrnia,
per Mariola i Alcoi,
per Elx i el Palmaral.
Pel Cap de la Nau
Per Ifac i per Calp,
Pel castell de Peníscola
i per la serra de Fontcau,
paraules al vent!

De Morella a Guardamar,
quina terra, Mare!,
quins hòmens i quines dones,
quines serres i quina mar!

De Morella a Guardamar
quins trons i quines troques,
quins mots i quines notes,
i sobretot, Mare, quin parlar!

Joan J. Ponsoda i Sanja Marín, Gort-gort, numerum,
València, Editorial Andana, 2014.

2 LA VIDA SECRETA DE LES PARAULES. Altana continua preparant-se per a la gimcana de llengües. Busca la teua parella, llegiu les preguntes del blog i ajudeu-la a trobar la resposta que cregueu correcta.

a) Al poema anterior, hi ha molts topònims valencians: noms de llocs. Al quadre següent, n'hem inclòs uns quants però... amb les lletres desordenades. Escriu-los al teu quadern de...

SAPENYALOGO	GUARMARDA	QUERYÚ	XLE	LLNEGAR
LARIOMA	LACONISPE	ACLIO	ITURA	OGICAR

b) El Penyalgosa, és el nom d'un riu, d'una muntanya, d'una illa, d'una vall, d'una comarca i els altres? Busca'ls a l'enciclopèdia o a Internet i aclareix-ho.

c) Forma paraules relacionades amb la nostra història amb les síl·labes següents.

CEL	MANS	TJ	NI	I
RO	SUL	BERS	TES	LLA
GRECS	FE	MANS	CIS	MU

3 CALAIX DE SONS I PARAULES: les palatals j, g, tj, tg. Els nostres amics han visitat un mercat medieval. Escolta i lleg l'anècdota que ens contem i fixa't com es pronuncien les paraules subratllades.

Dijous passat vam visitar un mercat medieval. Passejant pels seus carrers vam fer un viatge cap a l'edat mitjana acompanyats de guies que ens van explicar la història dels carrers i les cases. A la tarda que hi ha prop de l'ajuntament, vam veure una joguina d'altres que feien jocs malabars, comediants que narraven legends antigues, faguts contaronistes i dimonis banyuts... Les paraules d'aquest mercat s'omplen de productes tradicionals: datils d'Elx, figues de Xivella, taronges de Borriana, llagostins i gambes ceges de Vinaròs i de Denia, moussell de Nàix, patates i ferro de Xivona, gresos i terrisses d'Agost i de Manises... El mercat era ben viu i ple de gent.

Objectius

- Valorar l'escolta activa de textos orals amb suport escrit (el poema) i auditiu com a mitjà per a adquirir informació i aprenentatge.
- Comprendre el sentit global de textos escrits literaris relacionats amb el centre d'interés de la unitat.
- Conèixer el nom de les comarques, localitats, rius, muntanyes, civilitzacions que formen part del nostre territori i que s'esmenten al poema.
- Usar estratègies per a la comprensió lectora: abans de la lectura (anticipar hipòtesi a través d'informació paratextual contextualitzada i abstracta, establir els objectius de la lectura, analitzar l'estructura del text i la seua tipologia); durant la lectura (inferir elements contextuais no citats); i després de la lectura (reconèixer la intenció de l'autor i confeccionar mapes conceptuals).
- Analitzar l'estructura de les paraules per a identificar nocions fonètiques, fonològiques i ortogràfiques de les paraules: segmentació en síl·labes i aplicació de les regles d'accentuació.
- Identificar, pronunciar i escriure correctament paraules que tenen el so de les grafies palatals j, g, tj, tg.
- Escriure correctament mots relacionats amb el lèxic de la unitat.
- Participar en el procés col·lectiu de planificació i escriptura fent propostes, col·laborant amb els seus companys i buscant l'ajuda si la necessita.
- Presentar en paper els seus escrits amb bona cal·ligrafia i un format de presentació adequat al gènere textual.
- Utilitzar, amb autonomia, diferents tipus de diccionaris en línia i impresos (diccionaris bilingües, pàgines web i tesaurus, per a trobar paraules), per a resoldre dubtes sobre el significat del vocabulari utilitzat en el procés d'interpretació, elaboració i revisió de textos.

Descripció de les activitats

- 1 UNA CAPSETA BLANCA QUE S'OBRI I NO ES TANCA.** Buscant llocs interessants per fer una excursió, els nostres amics han trobat aquest poema. Escolteu-lo, llegiu-lo i reciteu-lo a classe.

a) Audició del poema. Sugerim memoritzar el poema realitzant les activitats següents:

- Assenyalar al mapa els pobles, comarques, rius i muntanyes que s'hi esmenten.
- Relacionar cada imatge amb els llocs que hi apareixen.
- Buscar algunes notes biogràfiques sobre l'autor i el llibre en què hi apareix.

- Recitar-lo col·lectivament: per parelles (cadascú en dirà un vers), per grups (cada grup en dirà una estrofa); tota la classe (entre alumnes i mestre: el mestre dirà «De dalt» i els alumnes acabaran el vers dient «a baix»; i així successivament).

b) Verbalització del poema amb preguntes del tipus:

- Quins punts cardinals s'esmenten al poema?
- Quins noms de vent hi apareixen?
- Has pujat mai al Penyagolosa?
- Quin d'aquests pobles has visitat?
- Quins rius s'esmenten al poema?
- Com es diu la serra que hi ha prop d'Altea? I la que hi ha prop d'Alcoi?
- Saps localitzar al mapa el Cap de la Nau?
- Quantes estrofes té el poema?
- Quins són els versos que es repeteixen?

c) Buscar a la xarxa fotos de les comarques, de les localitats, dels rius i de les muntanyes que s'hi esmenten i fer-ne un àlbum per a la classe.

2

LA VIDA SECRETA DE LES PARAULES... Aitana continua preparant-se per a la gimcana de llengües. Busca la teua parella, llegiu les preguntes del blog i ajudeu-la a trobar la resposta que cregues correcta.

a) Aquesta activitat es repeteix al llarg del llibre, en aquest apartat. Es treballarà per parelles i, en acabar, cada parella supervisarà les respostes amb unes altres parelles. Aquesta interacció permetrà l'ús de la llengua; per cada resposta encertada els alumnes guanyaran un punt.

Solucions:

- a) Penyagolosa, Guardamar, Xúquer, Elx, Morella, Mariola, Peníscola, Alcoi, Túria i Caroig.
- b) Penyagolosa, Mariola i Caroig són serres; Xúquer i Túria: rius; Peníscola, Guardamar, Elx, Morella i Alcoi, els noms de localitats i ciutats situats a les comarques següents: el Baix Vinalopó, els Ports, l'Alcoià, el Baix Segura...
- c) Celtes, romans, grecs, fenicis, musulmans, ibers, llatí. Ací hi ha un exemple dels pobles que van conquerir les nostres terres al llarg de la història. En són un exemple de les diverses cultures que han deixat petjades en la nostra llengua.

3

CALAIX DE SONS I PARAULES: les palatals j, g, tj, tg. Els nostres amics han visitat un mercat medieval. Escolta i llig l'anècdota que ens conten i fixa't com es pronuncien les paraules subratllades.

- a) Audició del text.
- b) Lectura expressiva del text a càrrec del mestre tot aclarint el significat dels mots i pronunciant correctament els sons que s'hi treballen en els mots subratllats.
- c) Entaular un diàleg amb preguntes del tipus:
 - Quin dia de la setmana han visitat el mercat medieval?
 - Aquest passeig pel mercat ha estat un viatge al futur o a l'edat mitjana?
 - On muntaven els guerrers? En què participaven?
 - Saps què és una llotja?
 - Què fan els joglars? I els comedians?
 - Quines paraules del text s'escriuen amb g? Quines amb j? I amb tj? I amb tg?

Tot seguit, realitzarem les activitats del QUADERN DE TREBALL.

FIXA'T COM SONA

1 Els nostres amics han visitat un mercat medieval. Completa el que narren amb les grafies j, g o amb el dígraf tj o tg. Comprova la solució consultant la pàgina 21 del teu llibre.

Di...ous passat vam visitar un mercat medieval. Passe...ant pels seus carrers, vam fer un via...e cap a l'edat mitjana acompanyats de guerrers guardians que muntats en...enets hissaven banderes i participaven en torne...os. A la illo...a que hi ha prop de l'Ajuntament, vam veure uns...oglers riallers que feien...oci malabars, comedians que narraven lle...endes antigues, faquires contorsionistes i dimonis banyuts. Les parades d'aquest mercat s'omplen de productes tradicionals: dàtils d'Elx, figues de Xivella, taron...es de Borriana, llagostins i gambes ro...es de Vinars i de Dénia, moscatell de Xàtiva, ...elats i torró de Xicosa, ...ernes i terrines d'Agost... El mercat era ben viu i ple de...ent.

2 Fixa't en les paraules següents i escriu-les en el lloc corresponent.

ajuntament • gipó • patge • genollera • joia • carruatge
joglar • gerro • llotja • jaciment • argila

Escriu j davant a, o, u	Escriu tj davant a, o, u	Escriu g davant e, i	Escriu tg davant e, i

3 Observa aquest manuscrit i respon les preguntes. Sabries explicar per què s'accentuen aquestes paraules? Encercla la síl·laba tònica de cadascuna.

àrab • vinalopó • romà, Peníscola • València • castell • òber
mercat • gipó • Penyscolosa • àmfora • Morella

a) Quines tenen accent gràfic?
b) Quines tenen la vocal de l'última síl·laba accentuada?
c) Quines tenen accent en la penúltima síl·laba?
d) Quines tenen accent en l'antepenúltima síl·laba?

1 Els nostres amics han visitat un mercat medieval. Completa el que narren amb les grafies j, g o amb el dígraf tj o tg. Comprova la solució consultant la pàgina 21 del teu llibre.

- Completar les grafies de les paraules incompletes mitjançant l'audició del poema.
- Realitzar un dictat per parelles i, en acabar, comprovar la solució consultant el llibre.

2 Fixa't en les paraules següents i escriu-les en el lloc corresponent.

- ELlegir les paraules amb una bona dicció.
- Classificar-les en el lloc corresponent.

Solucions:

Paraules amb j: ajuntament, joia, joglar, jaciment

Paraules amb tj: llotja

Paraules amb g: gipó, genollera, gerro, argila

Paraules amb tg: patge, carruatge

3 Observa aquest manuscrit i respon les preguntes. Sabries explicar per què s'accentuen aquestes paraules? Encercla la síl·laba tònica de cadascuna.

- Repassarem les normes d'accentuació tenint en compte les paraules que hi apareixen. Primer remarcarem la síl·laba tònica. Els recordarem que les paraules, segons la síl·laba tònica, poden ser agudes (paper, ratolí), planes (sucre, fàcil) o esdrúixoles (pràctica). Aquestes paraules s'accentuaran gràficament d'acord amb les regles d'accentuació.
- Aquestes explicacions es faran mitjançant l'anàlisi dels mots proposats i establint un diàleg amb els xiquets amb les preguntes que hi proposem.

Solucions:

a) Àrab, Vinalopó, Peníscola, València, gipó, àmfora

b) Vinalopó, gipó

c) Àrab

d) Peníscola, València, àmfora

Adquisició de les competències LOMQE

- Competència lingüística
- Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia
- Aprendre a aprendre
- Competències socials i cíviques
- Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor
- Consciència i expressions culturals

2 VIATGE AL PASSAT
CLIPS DE LLENGUA

1 FEM D'HISTORIADORS. Aitana ha entrevistat el seu professor d'història i ha pres nota d'esdeveniments del nostre passat. Selecciona les expressions de la graella i fes frases que els expliquen.

Els cavallers	caçaven	la vida dels pobles antics.
Els ibers	es protegien	habitatges de fang i de pedra.
Els romans	és	els aqüeductes.
Els arqueòlegs	construïen	amb casc i armadures.
La dama d'Elx	guaita	potser una deessa ibera protectora de la fertilitat.
Els homes primitius	van dissenyar	amb arcs i fletxes.
El cavaller	estudia	la plana des de la talaia del castell.

2 En un passadís secret del parc temàtic, els nostres amics han trobat aquests tapissos que expliquen com era la vida d'un senyor feudal en l'edat mitjana. Observa'ls i digues en quins hi ha anacronismes. Recorda que un anacronisme és un error que consisteix a situar una cosa en una època històrica que no li correspon.

3 En el museu del parc temàtic que han visitat els nostres amics, hi havia una gran exposició amb objectes diversos:

una gerra, unes deesses, unes armadures, un setrill, un fletx, una arca, una fletxa, un bust, uns guerrers, uns fressors, una pinta, unes fomes.

Sabries classificar aquests noms en la graella següent? Fes-ho oralment.

MASCULÍ		FEMENÍ	
singular	plural	singular	plural
...

Objectius

- Ampliar i utilitzar els mots relacionats amb el lèxic i les estructures de la unitat.
- Incentivar el gust per la millora de l'expressió oral i ordenar correctament les paraules d'una frase establint la concordància entre subjecte i predicat.
- Identificar el gènere i el nombre de paraules relacionades amb el camp lexicosemàntic de la unitat.
- Identificar el gènere i el nombre de diferents tipus de determinants: articles, demostratius i possessius; fer-los servir correctament en contextos de producció oral i escrita.
- Discriminar entre paraula i oració i entre noms abstractes i concrets.
- Identificar i utilitzar correctament les perífrasis d'obligació formades pel verb haver + infinitiu.
- Associar paraules i frases amb els dibuixos que les representen.
- Explicar oralment i per escrit escenes relacionades amb els esdeveniments històrics del nostre passat amb l'ús de les diferents formes verbals del passat, com ara «caçaven», «van dissenyar», etc.
- Conèixer les normes d'apostrofació amb els articles el i la i la preposició de.
- Identificar mots que comencen per i o u àtones, com ara «informació», «humanitat», «història», etc.

Descripció de les activitats

FEM D'HISTORIADORS. Aitana ha entrevistat el seu professor d'història i ha pres nota d'esdeveniments del nostre passat. Selecciona les expressions de la graella i fes frases que els expliquen.

1

- Llegir les paraules de les tres columnes i establir les associacions pertinents.
- Lectura de les frases tot imitant el ritme, l'entonació i la pronunciació escaient.
- Escriure les frases al seu quadern discriminant amb colors diferents el subjecte, el verb i els complements del predicat.

Solucions:

Els cavallers es protegien amb casc i armadures.
 Els ibers construïen habitatges de fang i de pedra.
 Els romans van dissenyar els aqüeductes.
 Els arqueòlegs estudien la vida dels pobles antics.
 La dama d'Elx és potser una deessa ibera protectora de la fertilitat.
 Els homes primitius caçaven amb arcs i fletxes.
 El cavaller guaita la plana des de la talaia del castell.

2

En un passadís secret del parc temàtic, els nostres amics han trobat aquests tapissos que expliquen com era la vida d'un senyor feudal en l'edat mitjana. Observa'ls i digues en quins hi ha anacronismes. Recorda que un anacronisme és un error que consisteix a situar una cosa en una època històrica que no li correspon.

a) Verbalització dels dibuixos amb preguntes com per exemple:

- El senyor rep del seu vassall una part de la collita?
- Creus que en l'edat mitjana els senyors acaçaven cangurs?
- Què feien els soldats dalt del castell?
- Les ulleres de sol eren moda durant l'edat mitjana? I les hamburgueses?
- Quin d'aquests dibuixos ens resulten ben estranys per a l'època medieval?
- Per què?

Solucions: Hi ha anacronismes en la 2a, la 4a i la 5a imatge.

b) Escripura d'oracions relacionades amb les imatges del quadern.

3

En el museu del parc temàtic que han visitat els nostres amics, hi havia una gran exposició amb objectes diversos.

a) Llegir les paraules del quadre i aclarir el seu significat.

b) Proposar-los que dibuixen al quadern algun d'aquests objectes. O bé buscar imatges d'aquests objectes a la xarxa i fer un mapa visual que incloga l'escripura davall de cada imatge amb el nom corresponent.

c) Classificar-les oralment en la graella que hi apareix tenint en compte el gènere i el nombre.

Solucions:

- Noms en masculí singular: un setrill, un taüt, un bust
- Noms en masculí plural: uns arcs, uns guerrers, uns tresors
- Noms en femení singular: una gerra, una fletxa, una pinta
- Noms en femení plural: unes deesses, unes arracades, unes tombes

Tot seguit realitzarem les ACTIVITATS DEL QUADERN DE TREBALL.

81

3

Niko i Ivan redacten algunes frases sobre la informació que han trobat en un fullet turístic. Ajuda'ls a completar-les amb els articles i les preposicions que hi falten. Recorda que en alguns casos has d'apostrofar.

- Audició de les frases.
- Completar-les amb l'opció correcta.
- Llegir-les de viva veu.
- Repasar la normativa de l'apostrofació verbalitzant-la amb preguntes com les que segueixen:
 - Davant de quines paraules hem d'apostrofar els articles el i la i la preposició de?
 - Quines paraules has apostrofat?
 - Davant de quines paraules no s'apostrofa l'article femení la?
 - La paraula informació comença per i àtona o tònica?
 - Per què no s'apostrofa la paraula humanitat?

Solucions:

- El teatre de Sagunt és una mostra de l'arquitectura romana.
- La Dama d'Elx és un bust de pedra trobat al jaciment arqueològic de l'Alcúdia d'Elx.
- L'aqüeducte és una construcció romana en forma de pont amb molts arcs.
- L'edifici de l'Ajuntament de Morella data del segle XIV.
- L'any 1829 un terratrèmol va destruir la ciutat de Morella.
- A la plaça de la Constitució de Morella, hi ha l'església i l'oficina d'informació i turisme.
- El castell de Xàtiva té construccions d'origen ibèric i musulmà.

4

Completa el diàleg que mantenen els nostres amics sobre l'escriptura dels ibers. Tria la paraula corresponent.

- Llegir el diàleg i completar-lo amb les paraules del quadre.
- Supervisar que l'alumnat haja triat els adjectius possessius i els demostratius pertinents.
- Dramatitzar el diàleg tot imitant el ritme, l'entonació i la pronunciació adients.

Solucions:

Has vist què hi ha en aquest mapa?

Sí, aquests o estos puntets de color vermell són poblats ibèrics.

Què representen aqueixos o eixos puntets de color verd?

Aquests puntets d'ací són jaciments arqueològics.

Què hi ha en aquelles àmfores d'allà?

Hi ha símbols d'escriptura ibera tan difícils d'interpretar.

Saps com representaven aquestes o estes lletres?

Aquestes d'ací les representaven amb el signe, aqueixes o eixes amb el signe i aquelles amb el signe.

Uf! Quin misteri més misteriós! El nostre abecedari no és tan complicat com el dels ibers.

Sí, les nostres lletres són més fàcils de representar.

Adquisició de les competències LOMQE

- Competència lingüística
- Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia
- Competència digital
- Aprendre a aprendre
- Competències socials i cíviques
- Consciència i expressions culturals

ARA ET TOCA A TU

1 Observa la descripció de les seues ciutats que han enviat alguns amics a Aitana.

Almoradí: la meua localitat, és força nova ja que un terratxer el la va destruir l'any 1829 i va caldre reconstruir-la. Com veuràs al plànol, tots els carrers són rectes i amples i es creuen formant línies paral·leles i perpendiculars.

Al centre de la població, hi ha la plaça de la Constitució, on es troben l'ajuntament i l'església. D'aquesta plaça parteixen tots els carrers.

No és una població massa gran, per la qual cosa no hi ha molts carrers i és possible passejar tranquil·lament per la plaça i pels carrers del centre.

Com que és una ciutat moderna no tenim monuments, palaus ni castells d'altres tipus; en canvi, és una ciutat molt fàcil per a orientar-se, per anar amb bicicleta o per al transport.

La meua ciutat és Peníscola. És molt antiga: la estreta al segle VI aC. Està construïda en un istme (és a dir, una llengua de terra que uneix amb la costa un antic penyal que formava un illot). Al cantonament del penyal encara hi ha un castell imponent; al voltant del castell es va construir la població. Els carrers són estrets i amb moltes revoltes on és fàcil perdre's.

Tenim moltes restes del passat: muralles i portes medievals, el castell, palaus... El centre de la ciutat antiga és perfecte per a passejar i aprendre història.

La meua ciutat és Xàtiva. És una ciutat molt antiga: és d'origen ibèric.

Com que és una ciutat gran, té dues parts: una antiga i una altra moderna. La part antiga, presidida pel castell edificat pel àrab, és un conjunt de carrers estrets i de traçat irregular. Allí podem veure molts monuments: el castell, palaus, esglésies, etc.

La part baixa de la ciutat és més recent, amb carrers amples i grans antigues. Allí hi ha totes les instal·lacions modernes: la casa de cultura, el poliesportiu, el cinema, el teatre, els parcs i els jardins, etc.

És una ciutat on es pot fer de tot: conèixer la història i fer qualsevol activitat cultural o esportiva.

Objectius

- Comprendre i produir textos orals per a aprendre a informar-se entorn el centre d'interés de la unitat: els orígens de les ciutats (Almoradí, Peníscola i Xàtiva) i les principals fites històries.
- Llegir i escriure textos expositius de caire descriptiu relacionats amb el centre d'interés: les vestimentes característiques d'èpoques.
- Identificar l'estructura de textos narratius, com ara la descripció de la localitat dels alumnes a partir d'una relació de preguntes orientatives.
- Valorar positivament l'intercanvi d'informació entre els membres del grup en situacions de creació compartida: el dibuix d'indumentàries pròpies d'èpoques pretèrites.
- Escriure textos breus relacionats amb el centre d'interés aplicant els procediments d'aplicació i de revisió, així com les normes gramaticals i ortogràfiques, amb especial atenció a la cal·ligrafia, l'orde i la presentació.
- Participar activament com a ponent en intervencions orals formals que exigeixen una planificació prèvia i una organització del discurs (exposicions orals breus amb suport escrit, que són el resultat d'una xicoteta investigació o treball i que serviran per a emetre la seua opinió o judici de valor).
- Utilitzar programes informàtics per a l'elaboració i presentació de textos.

Descripció de les activitats

1 Observa la descripció de les seues ciutats que han enviat alguns amics a Aitana.

- a)** D'entrada, amb el llibre tancat, els podem preguntar què recorden de tot el que hem après en aquesta unitat sobre les ciutats del passat.
- Els preguntarem si coneixen cap ciutat que s'assembla a les que hem estudiat; si alguna hi té un castell o un barri antic amb carrers estrets, si la localitat on viuen és moderna, etc.
- b)** A continuació, podem demanar que obriuen el llibre i lligen els textos en silenci. També podem dividir la classe en tres grups i que cada grup llija un dels textos.
- Per últim, cada grup explicarà a la resta de la classe quina ciutat ha llegit i quines característiques presenta: on se situa, si és una localitat moderna o antiga, com són els carrers i les places, si hi ha grans avingudes o barri antic, si hi ha monuments, etc.

Tot seguit realitzarem les ACTIVITATS DEL QUADERN DE TREBALL.

2 VIATGE AL PASSAT

1 Amb la informació dels textos, respon les preguntes següents.

a) Per què té un traçat modern la ciutat d'Almoradí?

b) Quin monument presideix la part antiga de Xàtiva? Qui el va construir?

c) Per què creus que diu el text que Peníscola és perfecta per a aprendre història?

d) Per què no hi ha monuments antics a Almoradí?

e) Per què és fàcil de perdre's per Peníscola?

f) Quins edificis públics podem trobar a la part moderna de Xàtiva?

2 Si poguesses triar una època antiga, quina seria? Pensa com podien anar vestides les persones en aquell moment, com podia ser el poble on vivien i què devien fer. Ara dibuixa un poble d'aquella època i dos personatges.

3 Ara podeu jugar amb els vostres companys a endevinar què hi ha al vostre dibuix, com van vestits els personatges o què fan. Hi ha una condició: sols podeu fer-ho amb preguntes de resposta tancada ja que només podran respondre SÍ o NO.

Per exemple: Els personatges duen corona?, duen armadura?, lluiten?, les cases són de pedra?, etc.

4 Et proposem que facis d'historiador i que investigues sobre la història de la teua localitat. Pregunta als avis, als pares o a algun altre familiar o bé busca informació a Internet o una enciclopèdia i escriu.

a) Quina va ser l'època de fundació de la localitat?

b) Quin és l'origen de la localitat?

c) Quin és l'esdeveniment més important del passat?

d) Quin és l'edifici més antic?

e) Podríem aprendre història a la localitat? Hi ha cap monument històric?

f) Quin és i de quin època?

g) Com són els carrers? Hi ha molt de trànsit?

h) Hi ha carrers per a vianants o carrils bici?

i) Com era el poble en l'època dels vostres avis?

j) Quin és l'edifici més modern?

5 Finalment, amb totes les teues anotacions, escriu un text que explique tot el que has descobert sobre la teua localitat. En acabant pots donar una opinió personal i exposar-la als companys.

LA MEUA LOCALITAT

1 Amb la informació dels textos, respon les preguntes següents.

Activitat de comprensió lectora.

Solucions:

- Perquè la va destruir un terratrèmol l'any 1829 i van reconstruir-la.
- El castell edificat pels àrabs.
- Perquè és una ciutat antiga, amb moltes restes del passat.
- Perquè és una ciutat moderna i no hi ha construccions del passat.
- Perquè els carrers són estrets i amb moltes revoltes.
- El cinema, la casa de cultura, el poliesportiu, el teatre, etc.

2 Si poguesses triar una època antiga, quina seria? Pensa com podien anar vestides les persones en aquell moment, com podia ser el poble on vivien i què devien fer. Ara dibuixa un poble d'aquella època i dos personatges.

Activitat de resposta oberta per part de l'alumnat.

Animarem els alumnes perquè el dibuix incloga molts detalls sobre la ciutat que hagen triat, sobre la vestimenta dels personatges i sobre les funcions que hi fan. D'aquesta forma prepararem el treball de cara a l'activitat següent.

3 Ara podeu jugar amb els vostres companys a endevinar què hi ha al vostre dibuix, com van vestits els personatges o què fan. Hi ha una condició: sols podeu fer-ho amb preguntes de resposta tancada ja que només podran respondre SÍ o NO

Per exemple: «Els personatges duen corona?»; «Hi duen armadura?»; «Lluiten ells?»; «Les cases són de pedra?»; etc.

Activitat oberta basada en l'activitat anterior.

4 Et proposem que facis d'historiador i que investigues sobre la història de la teua localitat. Pregunta als avis, als pares o a algun altre familiar o bé busca informació a Internet o una enciclopèdia i escriu.

Amb aquesta activitat es pretén que aprenguen un mètode de recerca d'informació per a utilitzar-la després en un treball. Amb tal propòsit, els podem proporcionar preguntes que els servisquen per a arreplegar la informació i que puga servir-los més avant per a treballs similars.

És important presentar models i tècniques de treball que puguen generalitzar en altres activitats de la vida quotidiana.

Finalment, amb totes les teues anotacions, escriu un text que explique tot el que has descobert sobre la teua localitat. En acabant pots donar una opinió personal i exposar-la als companys.

Després d'anotar la informació obtinguda arran de la investigació efectuada en l'activitat anterior, els proposarem que emplenen la fitxa ajudant-se amb el model de l'activitat 4.

Es pretén que els alumnes vagen adquirint a poc a poc agilitat i confiança per expressar per escrit les seues idees en valencià d'una manera natural. Per a l'avaluació de l'exposició, farem servir la fitxa que vam presentar en la unitat 1.

FITXA DE VALORACIÓ DE L'EXPRESSIÓ ORAL

1. Correcció lingüística:

- Pronunciació: fricatives, laterals, vocalisme, enllaços...
- Lèxic: castellanismes, imprecisions...
- Morfosintaxi: concordances...

2. Claredat en l'expressió:

- Volum adequat
- Ritme pausat
- Repeticions
- Rectificacions

3. Força expressiva:

- Manteniment de l'atenció
- Entonació
- Gesticulació
- Ús de material: pissarra, il·lustracions...

4. Contingut de l'exposició:

- Motiva l'interés dels receptors
- Ordena la informació de manera lògica: introducció, desenvolupament i conclusió
- Defineix amb precisió els termes pertinents
- Fa referències a coneixements compartits

Adquisició de les competències LOMQE

- Competència lingüística
- Competència digital
- Aprendre a aprendre
- Competències socials i cíviques
- Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor
- Consciència i expressions culturals

ACTIVITATS DE REFORÇ I AMPLIACIÓ

Vegeu apartat d'activitats proposades.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

Vegeu apartat d'activitats proposades.

